

D E C I Z I E

27 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru,
Oleg Sternioală, Valentina Clevadi

examinînd recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Rîșcani, în cadrul procesului de insolabilitate a societății cu răspundere limitată „Copidem” privind intentarea procesului de insolabilitate față de sine,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016, prin care s-a aprobat bilanțul de lichidare, s-a încetat procesul de insolabilitate și a procedurii simplificate a falimentului, cu radierea debitorului din Registrul de stat al persoanelor juridice și s-au considerat stinse toate creanțele creditoriale și debitoariale,

c o n s t a t ă

La 14 mai 2015, SRL „Copidem” s-a adresat în instanța de insolabilitate cu cerere introductivă privind intentarea procesului de insolabilitate față de sine.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2015 a fost admisă spre examinare cererea introductivă și, în scopul prevenirii modificării stării bunurilor întreprinderii în perioada de pînă la intentarea procesului de insolabilitate, s-a dispus aplicarea măsurilor de asigurare în conformitate cu art. 24 al Legii insolabilității, iar în calitate de administrator provizoriu a fost numit ÎI „Dogot Constantin”.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 15 iulie 2015, debitorul SRL „Copidem” a fost declarat în stare de insolabilitate, cu inițierea procedurii simplificate a falimentului, fiind numit în calitate de lichidator ÎI „Dogot Constantin”, ultimul fiind obligat să publice în Monitorul Oficial al Republicii Moldova dispozitivul hotărîrii, să notifice creditorii, să întocmească și să prezinte instanței tabelul definitiv al creanțelor.

La 28 septembrie 2015 și respectiv la 29 ianuarie 2016, lichidatorul debitorului SRL „Copidem” – ÎI „Dogot Constantin” a întocmit și a prezentat instanței de insolabilitate tabelul definitiv al creanțelor în mărime totală de 6 072 268.45 lei, bilanțul de lichidare și raportul final de lichidare a debitorului, în care s-a indicat că, debitorul SRL „Copidem” nu dispune de mijloace financiare și de bunuri care ar putea fi comercializate pentru stingerea creanțelor față de creditori, respectiv, la întreprinderea debitoare lipsește masa debitoare pentru acoperirea cheltuielilor de judecată ce urmează a fi suportate pe parcursul procesului de insolabilitate.

În susținerea raportului a indicat că, potrivit cererilor de validare a creanțelor

înaintate și verificării documentelor, s-a constatat că, SRL „Copidem” dispune de datorii față de următorii doi creditori, și anume: IFS mun. Chișinău, DAF Rîșcani în mărime de 10 623 123.05 lei și SRL „Grigtrans” în mărime de 50 200 lei, iar datoriile în cauză au constituit motivul de înaintare a cererii introductive de intentare a procesului de insolvență față de sine, deoarece debitorul nu-și poate onora obligațiile patrimoniale față de creditori, din cauza incapacității de plată.

Concomitent, lichidatorul întreprinderii debitoare – Dogot Constantin, a depus cerere privind încetarea procesului de insolvență și radierea debitorului SRL „Copidem” din Registrul de stat al persoanelor juridice, solicitând încetarea procesului de faliment simplificat și radierea debitorului SRL „Copidem” din Registrul de stat al persoanelor juridice (f.d. 133, 157).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016 a fost aprobat bilanțul de lichidare a SRL „Copidem” și s-a dispus încetarea procesului de insolvență și a procedurii simplificate a falimentului în privința debitorului SRL „Copidem”, cu radierea întreprinderii SRL „Copidem” din Registrul de stat al persoanelor juridice. S-au considerat stinse toate creanțele creditoriale și debitoriale ale SRL „Copidem” și s-a obligat lichidatorul să publice dispozitivul prezentei hotărâri în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

La 17 martie 2016, în termenul prevăzut de lege, Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, DAF Rîșcani a declarat recurs împotriva hotărârii instanței de insolvență, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016 și restituirea pricinii la rejudicare.

În motivarea recursului a invocat că, hotărârea instanței de insolvență este ilegală și neîntemeiată, fiind încălcate normele de drept material și procedural.

În acest sens menționează că, la 30 septembrie 2015 a fost validată creanța Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Râșcani în mărime de 10 623 123.05 lei.

Dat fiind faptul că, prin hotărârea de intentare a procesului de insolvență nu a fost instituit un comitet al creditorilor sau numit un reprezentant al creditorilor din cauza numărului restrâns al creditorilor, consideră că, interesele organului fiscal în calitate de creditor majoritar în procedura de insolvență față de întreprinderea debitoare au fost lezate.

Astfel, autoritatea fiscală, în calitate de creditor majoritar, nu a semnat bilanțul de lichidare, care a fost semnat doar de către lichidator, contrar prevederilor art. 135 alin. (2) al Legii insolvenței.

Cu referire la argumentele lichidatorului, precum și a instanței de insolvență privind lipsa masei debitoare și a mijloacelor bănești a societății debitoare, remarcă că, potrivit Sistemului Informațional al Serviciului Fiscal de Stat, debitorul doar pe perioada anului 2011 a efectuat livrări în valoare de 22 836 246.19 lei, care nu au fost verificate de către lichidator în conformitate cu art. 104-105 ale Legii insolvenței, sub aspectul anulării tranzacțiilor încheiate de debitor în ultimele 24 de luni precedente înaintării cererii introductive, dacă acestea au fost încheiate în dauna creditorilor.

De asemenea, de către lichidator cât și în cadrul ședințelor de judecată nu a fost verificată starea mărfii procurată în valoare de 20 859 456.04 lei în perioada anului 2011, care a constituit de fapt masa debitoare a societății debitoare.

Afirmă că, contrar art. 68 al Legii insolvenței, lichidatorul nu a întreprins

careva acțiuni în sensul executării creanțelor creditorilor, precum și a omis înaintarea în instanța de insolvență în sensul art. 248 alin. (1) lit. e) și i) din aceeași lege a cererii de atragere la răspundere a membrilor organelor de conducere, cu toate că prin actul de control nr. 5-672985 din 22 iunie 2015, s-a constatat lipsa totală a evidenței contabile conform normelor și modului stabilit de legislație pentru perioada anilor 2011-2015.

Suplimentar a indicat că, prin cererea nr. 01-17/4-972 din 19 februarie 2016, Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, DAF Rîșcani s-a adresat cu o cerere lichidatorului SRL „Copidem” – Dogot Constantin privind înaintarea în instanța de insolvență a demersului de atragere la răspundere subsidiară a factorilor de decizie a SRL „Copidem” (fondatorul și contabilul-șef), în mărimea creanțelor neacoperite, în temeiul art. 247 și art.248 ale Legii insolvenței, precum și în cadrul ședinței de judecată din 02 martie 2016 s-a menționat despre înaintarea acestui demers față de lichidator.

Consideră recurentul că, a respectat prevederile art. 248 alin. (1) lit. e) și i), alin. (2) și (3) ale Legii insolvenței, și a înaintat lichidatorului la 19 februarie 2016, pînă la aprobarea raportului final și bilanțului de lichidare, cererea privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere, în mărimea creanțelor neacoperite față de organul fiscal.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Rîșcani și în referința depusă de către lichidatorul SRL „Copidem”, Dogot Constantin, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul urmează a fi admis cu casarea hotărîrii instanței de insolvență și remiterea pricinii spre rejudecare.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile cînd eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 356 CPC, cererea de declarare a insolvenței se judecă în instanță conform normelor generale din acest cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvenței.

Potrivit art. 1 alin. (4) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în vigoare din 14 martie 2013, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Din materialele cauzei s-a constatat că, la 14 mai 2015 debitorul SRL „Copidem” a depus cerere introductivă cu privire la intentarea procedurii de insolvență față de sine.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 15 iulie 2015, debitorul SRL „Copidem” a fost declarat în stare de insolvență, cu inițierea procedurii simplificate a falimentului, fiind numit în calitate de lichidator ÎI „Dogot Constantin”, ultimul fiind obligat să publice în Monitorul Oficial al Republicii Moldova dispozitivul hotărîrii, să notifice creditorii, să întocmească și să prezinte instanței tabelul definitiv al creanțelor (f.d.113-117).

La 31 iulie 2015, Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Rîșcani a depus cerere de validare a creanței în mărime de 10 623 123.05 lei,

formată din plăți de bază neachitate (impozite și taxe la bugetul de stat), precum și amenzi fiscale și majorări de întârziere, stabilite în urma controlului fiscal, cu anexarea contului curent generalizat (f.d.120-121).

Ulterior, la 21 august 2015, SRL „Grigtrans” a depus cerere privind recunoașterea în calitate de creditor chirografar de rangul V și validarea creanței în mărime de 50 200 lei, formată din serviciile de transport prestate societății debitoare, cu anexarea facturilor de expediție (f.d.122-126).

Totodată, instanța de insolvență cu certitudine a constatat că, potrivit tabelului definitiv consolidat, SRL „Copidem” înregistrează creanțe validate față de Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, DAF Rîșcani în sumă de 6 022 068.45 lei și 4 601 054.60 lei, iar în total suma de 10 623 123.05 lei și față de SRL „Grigtrans” în sumă de 50 200 lei(f.d. 128), nefiind stinse din lipsa masei debitoare.

La 28 septembrie 2015 și 29 ianuarie 2016, lichidatorul a întocmit și a prezentat instanței tabelul definitiv al creanțelor, bilanțul de lichidare și raportul final de lichidare a debitorului, în care s-a indicat că, debitorul SRL „Copidem” nu dispune de mijloace financiare și de bunuri care ar putea fi comercializate pentru stingerea creanțelor față de creditori, respectiv la întreprinderea debitoare lipsește masa debitoare pentru acoperirea cheltuielilor de judecată ce urmează a fi suportate pe parcursul procesului de insolvență (f.d. 133-163).

Ulterior, la 19 februarie 2016, Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, DAF Rîșcani s-a adresat cu o cerere lichidatorului SRL „Copidem” – Dogot Constantin privind înaintarea în instanța de insolvență a demersului de atragere la răspundere subsidiară a factorilor de decizie a SRL „Copidem”, în mărimea creanței neacoperite de 10 623 123.05 lei (f.d. 188-189), iar în cadrul ședinței de judecată din 02 martie 2016 a informat instanța de insolvență despre înaintare lichidatorului a demersului privind atragerea la răspundere subsidiară a factorilor de decizie a SRL „Copidem”, a administratorului și unicului fondator Cecanov Igor, care este fondator și la un alt agent economic și contabilului –șef, Șchipou Alexandra, invocând că, debitorul nu activează, nu dispune de active și mijloace financiare și că, Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, DAF Rîșcani este împotriva lichidării întreprinderii (f.d. 172).

Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea din 02 martie 2016 a aprobat bilanțul de lichidare a SRL „Copidem” și a dispus încetarea procesului de insolvență și a procedurii simplificate a falimentului în privința debitorului SRL „Copidem”, cu radierea întreprinderii SRL „Copidem” din Registrul de stat al persoanelor juridice. S-au considerat stinse toate creanțele creditoriale și debitoriale ale SRL „Copidem” și s-a obligat lichidatorul să publice dispozitivul prezentei hotărâri în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Instanța de recurs, analizând materialul probator al cauzei în coraport cu normele juridice ce reglementează raportul juridic litigios, ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, DAF Rîșcani și de a casa hotărârea Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, ca instanță de insolvență, în alt complet de judecată.

Dat fiind faptul că, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 iulie 2015 debitorul SRL „Copidem” a fost declarat în stare de insolvență, cu inițierea procedurii simplificate a falimentului față de SRL „Copidem”, în continuare urmau a

fi aplicate prevederile Legii insolvenței privind procedura simplificată a falimentului.

Potrivit art. 134 alin. (1) lit. b) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în vigoare din 14 martie 2013, procedura simplificată a falimentului prevăzută în prezenta lege se aplică debitorilor aflați în stare de insolvență care se încadrează în una din următoarele categorii: persoane juridice care nu dețin niciun bun în patrimoniul lor ori ale căror bunuri sînt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului și niciun creditor sau terț nu se oferă să avanseze ori să garanteze sumele corespunzătoare.

Iar conform dispozițiilor alin. (2) lit. d) din același articol, dacă debitorul se încadrează în una dintre categoriile prevăzute la alin. (1), instanța de insolvență, odată cu intentarea procedurii de insolvență, poate să dispună inițierea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea debitorului. Totodată, prin hotărîrea de inițiere a procedurii simplificate a falimentului, instanța de insolvență va dispune: d) notificarea intentării procedurii de insolvență și intrării debitorului în procedura falimentului, care va cuprinde: termenul-limită, pentru creditorii, de înregistrare a cererii de validare a creanțelor pentru întocmirea tabelului definitiv, care va fi de cel mult 45 de zile calendaristice de la data intrării în procedura simplificată a falimentului, precum și un apel special, adresat creditorilor garantați, de a preciza neîntîrziat bunurile asupra cărora dețin un drept de preferință; termenul de verificare a creanțelor de către lichidator, de întocmire și de comunicare a tabelului lor definitiv, care nu va depăși 15 zile lucrătoare de la expirarea termenului prevăzut la înaintarea creanțelor; data, ora și locul ședinței de validare a creanțelor, care nu va depăși 30 de zile calendaristice de la expirarea termenului prevăzut la liniuța a doua.

Raportînd la caz norma sus-citată și ținînd cont că, la momentul depunerii cererii de înaintare a creanțelor a fost pornită procedura de lichidare, instanța de insolvență era obligată să respecte celelalte proceduri prevăzute de lege, inclusiv de notificare a eventualilor creditorii, de stabilire a termenului limită de verificare a creanțelor, de stabilire a datei ședinței de validare, de instituire, după caz, a unui comitet al creditorilor în modul prevăzut la art. 60 din Lege, respectarea acestor proceduri are o însemnătate primordială, deoarece în caz contrar pot fi afectate drepturile și interesele creditorilor.

În acest sens, Colegiul notează că, prin cererea nr. 01-17/4-972 din 19 februarie 2016, Inspectoratul Fiscal mun. Chișinău, DAF Rîșcani a înaintat un demers lichidatorului Dogot Constantin, solicitînd înaintarea instanței de insolvență a cererii privind atragerea la răspundere subsidiară a factorilor de decizie a SRL „Copidem”(f.d. 188-189).

Totodată, Colegiul remarcă că, în ședința de judecată din 02 martie 2016 Inspectoratul Fiscal mun. Chișinău, DAF Rîșcani a informat instanța de insolvență despre înaintarea demersului de atragere la răspundere subsidiară a factorilor de decizie a SRL „Copidem”, expunîndu-se și asupra respingerii cererii lichidatorului de încetare a procesului de insolvență și radierea debitorului din Registrul de Stat al Persoanelor Juridice, asupra căreia instanța de insolvență prin prisma art. art. 247 și 248 ale Legii insolvenței nu s-a expus.

Potrivit art. 248 alin. (1) și (3) a Legii insolvenței, dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului, instanța de

insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolubil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art.14; i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

Alin. (3) din același articol statuează că, comitetul creditorilor poate cere instanței de insolvabilitate să fie autorizat a introduce acțiunea prevăzută la alin.(1) dacă administratorul insolvenței/lichidatorul a omis să formuleze acțiunea în cauză, iar răspunderea consemnată la alin.(1) amenință să se prescrie.

Reieșind din dispozițiile art. 248 alin. (6) al Legii, în toate cazurile, asupra acțiunii prevăzute la alin.(1), instanța de insolvabilitate se pronunță prin hotărâre, care poate fi contestată cu recurs de persoanele vizate în ea.

Astfel, instanța de recurs notează că, prima instanță nu a luat în considerare că, recurentul s-a adresat cu solicitare lichidatorului numit în vederea înaintării în instanță a demersului privind atragerea la răspundere subsidiară a factorilor de decizie a debitorului, însă instanța a omis să se expună și să respecte prevederile art. 248 alin. (1) sau, după caz ale alin. (3) din același articol, din care considerente hotărârea urmează a fi casată, iar pricina restituită spre rejudecare în prima instanță.

Mai mult ca atât, la materialele cauzei se regăsește contul curent generalizat eliberat de recurent din 30 iulie 2015, care indică cu certitudine obligațiile față de Bugetul Public Național de Stat în mărime de 10 623 223.53 lei (f.d. 131), precum și actul de control nr. 5-672985 din 22 iunie 2015, prin care s-a constatat lipsa totală a evidenței contabile, neprezentarea documentelor de evidență contabilă, dărilor de seamă și alte informații, întocmirea neconformă și neprezentarea declarațiilor TVA, care la fel constituie temei de atragere la răspundere subsidiară în sensul art. 248 alin. (1) lit. e) al Legii insolvenței, fiind aplicate societății debitoare SRL „Copidem” plăți de bază, sancțiuni fiscale sub formă de amendă și majorări de întârziere (f.d.67-71), decizia adoptată pe marginea actului de control nefiind contestată de debitor și/sau lichidator.

La rejudecarea pricinii este necesar de ținut cont de cele expuse și în dependență de cele obținute să se emită o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 5 alin. (9) din lege dispozițiile privind incompatibilitatea nu sînt aplicabile instanței de insolvabilitate care pronunță succesiv hotărâri în același dosar de insolvabilitate, cu excepția rejudecării după casarea hotărârii în recurs, din care considerente rejudecarea cauzei se va efectua de alt complet de judecată.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că, s-a constatat încălcarea normelor de drept procedural și deoarece eroarea judiciară în cauză nu poate fi

corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral hotărârea instanței de insolabilitate și de a restitui pricina spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, ca instanță de insolabilitate, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Rîșcani.

Se casează hotărârea Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016, în cadrul procesului de insolabilitate a societății cu răspundere limitată „Copidem” privind intentarea procesului de insolabilitate față de sine, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, ca instanță de insolabilitate, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

Valentina Clevadi